

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

R.M.

Cím:

Nagy-Budapest vagy Új-Budapest

Forrás:

Magyarország

Bp.

(Hely)

1929. III. 30.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1929"

Személy

Nagy-Budapest vagy Új-Budapest

Az egyesülésnek súlyos akadályai vannak — de meg kell csinálni

(A Magyarország tudósítójától.)
Már a háború előtt felmerült az a városrendezési elgondolás, hogy a környező helységeknek a fővároszhoz való csatolásával, Nagy-Budapest létesüljön. Bárczy István polgármester nagykonceptiójú tervének egyik lényeges pontja volt ez a kérdés, melynek megoldását azonban akkor lehetetlené tette a háború kitörése. Azóta egyre kísért, szükségessége elvitathatatlan, de a megoldás még mindig késik.

Nézzük csak, hogy is áll ez a kérdés ezidőszereint. Hallgassuk meg sorra az illetékes tényezőket.

Bárczy István, a terv megteremtője, nincs Budapesten, helyette

**Harrer Ferenc
ny. alpolgármester**

Bárczy jobbkeze, az eredeti elgondolásról a következőket mondja:

— Húsz évvel ezelőtt merült fel először Nagy-Budapest megteremtésének gondolata. Akkor még kisebb falvak határolták a várost, csak egyedül Újpest volt rendezett tanácsú város.

— A természetes fejlődés feltétlenül megkívánja, hogy a várost környező helységek igazgatásának szálai egy kézbe fussanak össze.

Ezeknek a helységeknek a lakossága társadalmilag és gazdaságilag ügyis Budapesthez tartozik.

csak a nehéz viszonyok kényszerítették őket arra, hogy az olcsóbb megélhetés kedvéért a külterületekre szivárognak ki. A városgazdaság szempontjából nagyon káros ez a kiszivárgás, mert ezáltal ezer-számra veszt el adóanyagát a város.

Az adót nem Budapestnek fizeti ez a lakosság, de a város minden előnyét egyformán élvezzi a pestiekkel.

mert hisz úgyszólván csak hálni jár haza, egész napját itt tölti a városban, ahova többnyire foglalkozása is köti.

— A környező helységeknek Budapesthez való csatolása azért is nagyon kívánatos, mert ez a várost gyűrűként körüljáró körzet

közüzemileg nincs tökéletesen ellátva és így közegészségügyi szempontból veszélyes.

A közbiztonság sem ideális, különösen azért, mert nagyterjedelmű lakatlan területek választják el Budapesttől. Forgalmi szempontból is kívánatos volna, hogy az útpépítés egységes alapon oldassék meg, a fővárosból sugárszerűen kiágazó úthálózat létesítésével. Közigazgatásilag is lényegesen egyszerűsítést és könnyebbséget jelentene Nagy-Budapest megvalósulása. Az első lépés már megtörtént ezirányban azzal, hogy

rendészetileg összekapcsolták a környéket a fővárossal.

— Tulajdonképpen már régen meg kellett volna valósulni ennek a tervnek, mert hiszen az 1870-ből származó törvény már a közmunkatanács feladatává

jelölte ki, hogy egységes megoldást teremtsen ebben a kérdésben.

— A háború előtt még könnyebben meg lehetett volna csinálni, mert — mint említettem, — akkor még nagyobb falvak vették körül a fővárost, míg ma:

Újpest, Rákospalota, Kispeszt, Pest-erzsébet, Budafok, már mind rendezett tanácsú városok.

amelyek autonómiájukról nehezen mondanának le. Mostanában akció indult meg, hogy Mátyásföld, Sasalom és Rákosszentmihály egyesüljenek egy rendezett tanácsú várossá. Arról is szó van, hogy ezek a környékbeli rendezett tanácsú városok

Új-Budapest néven egy törvényhatóságot alkossanak

és Budapesttel együtt működve rendezzék a közös érdekű városzabályozási kérdéseket. Ez nem volna valami egységes megoldás, mert az így előálló félkör formájú terület nem természetes alakulat, nehezen organizálható és már út-

hálózat szempontjából sem fejlődésképes, mert az utaknak mindig sugárszerűen kell egy központból kiindulniok.

— Ebben a mai stádiumban bizony esély a kérdés megoldása. Bécs még jókor, a háború előtt kebelezte be a környékét. Berlin a háború után úgynevezett »Zweckverband«-ot létesített a környező helységekkel, amelynek alapján egységesen kezelik a városzabályozási és forgalmi kérdéseket.

— Nálunk ma már csak kooperatív alapon lehetne megoldani a problémát. A környéknek teljes felszivódása lehetetlen. De a fővárossal való együttműködést, — autonómiájuk különösebb csorbitása nélkül, — valószínűleg szívesen vállalnák a városok, már azért is, hogy ezáltal, a velük ellentétes érdekű megyével való kapcsolatuk lazuljon.

— Azért húzódik ilyen hosszú idő óta ennek a kérdésnek a megoldása, mert

a főváros mindig félt a nagy terhektől,

amelyeknek az átvállalása vele járna Nagy-Budapest létesítésével. A kevésbé fejlett vidékeken a közüzemek felállítása, útpépítések, csatornázások, bizony sok pénzbe kerülnének és elkerülhetetlenek volnának. De

meg kell valósulnia Nagy-Budapestnek, — az írott törvény és a fejlődés törvényének értelmében.

És minél tovább halogatják, annál rosszabb és nehezebb lesz a helyzet. Ugy járunk ezzel, mint a Sibillák könyvével: mindig kevessebbel kapunk és többel fizetünk érte...

Rakovszky Iván, a Közmunkatanács elnöke

aki ebben a kérdésben a kúriát jelelenti. — a következőkben nyilatkozik az ügyről:

— A külföldi fővárosok és nagyvárosok fejlődésének történetében gyakran visszafordító folyamat a környező kisebb helységekkel való egyesítés. Nagy Budapest gondolata is ezeknek a külföldi példáknak a nyomán született.

A gondolatot azonban könnyebb kimondani, mint végrehajtani. Utjában nemcsak politikai, hanem súlyos gazdasági akadályok is állanak.

Budapest székesfőváros határának kiterjesztése politikailag újabban kétszeresen nehezzé vált, amióta az azelőtt majdnem fejletlennek mondható községek nagyrészt rendezett tanácsú városokká lettek és ügyeik önálló intézésében kifejlődött öntudatuk aligha venné szívesen a más autonómiába való felolvadást.

A gazdasági nehézségek

is súlyosságukban fölfelé irányuló tendenciát mutatnak. A környező városoknak mind több és több önálló üzemgazdasági berendezkedése jön létre s a vagyoni szempontból egymástól igen eltérő képet mutató egyes városok és községek egyesítése

az egyrészt dúsgazdag, másrészt vagyonyában és pénzügyi gazdálkodásában igen komplikált fővárossal csak igen nehéz munka útján volna igazságosan megoldható.

— Belügyminiszter koromban kidolgoztam egy törvényjavaslattervezetet, amelynek értelmében a Budapest-környéki községek kihatározták volna Pest vármegyé-

ből és

külön pestkörnyéki vármegye formájában kaptak volna egységes szövetet.

Igy egyrészt Budapest, másrészt a fővárost környező községek egységes autonómiája állt volna egymással szemben azon esetekben, mikor közös érdekű ügyek együttes intézéséről lett volna szó s ez már magában véve megkönnyítette volna a megegyezést. Az említett törvényjavaslat azonban általában gondoskodott volna a törvényhatóságoknak közös érdekű konkrét ügyekben való érdekszövetkezéséről és külön könnyítéseket állított fel arra az esetre, ha valamely törvényhatóságtól jogú város egyszersmind az öt környező törvényhatóság székhelye. Mindezek alapöt nyújtottak volna arra, hogy a székesfőváros és a Budapest-környéki törvényhatóság lassan és fokozatosan térjenek át

a közös gazdálkodás rendszerére

minden olyan területen, ahol ez előnyösnek látszik. Ez a gazdasági egység azután vagy létre hozta volna idővel a politikai egyesülést, vagy pedig megteremtette volna azt a helyzetet, amelyet Londonban látunk, nevezetesen

az egyes városok politikai önállóságának fentartása mellett egy, a városok fölött kifejlődött nagy összefüggő autonóm gazdasági élet kifejlődését.

— A Közmunkatanács tevékenységében is sok nehézséget okoz az a körülmény, hogy a rohamosan fejlődő környékbeli városok szabályozási tervei nincsenek összhangban a közmunkatanácsi tervekkel. Többször szó volt a Közmunkatanács hatáskörének országossá tételéről. Bármilyen sürgős teendők mutatkoznak ugyan másutt is az országban, a legfontosabbnak mégis

azt tartom, hogy legalább ezek a környékbeli városok a Közmunkatanács hatáskörével mihamarabb kapcsolatba hozassanak. Ez nemcsak a székesfőváros érdeke, de ezeké a városoké is. Ezen a téren bizony szükség volna intézkedésre, mielőtt még nem késő.

*

A Magyarország folytatja e nagyfontosságú kérdésnek tárgyalását s ezzel kapcsolatban továbbiakban megszólaltatja az összes érdekelteket.

R. M.